ناني سُڦوران

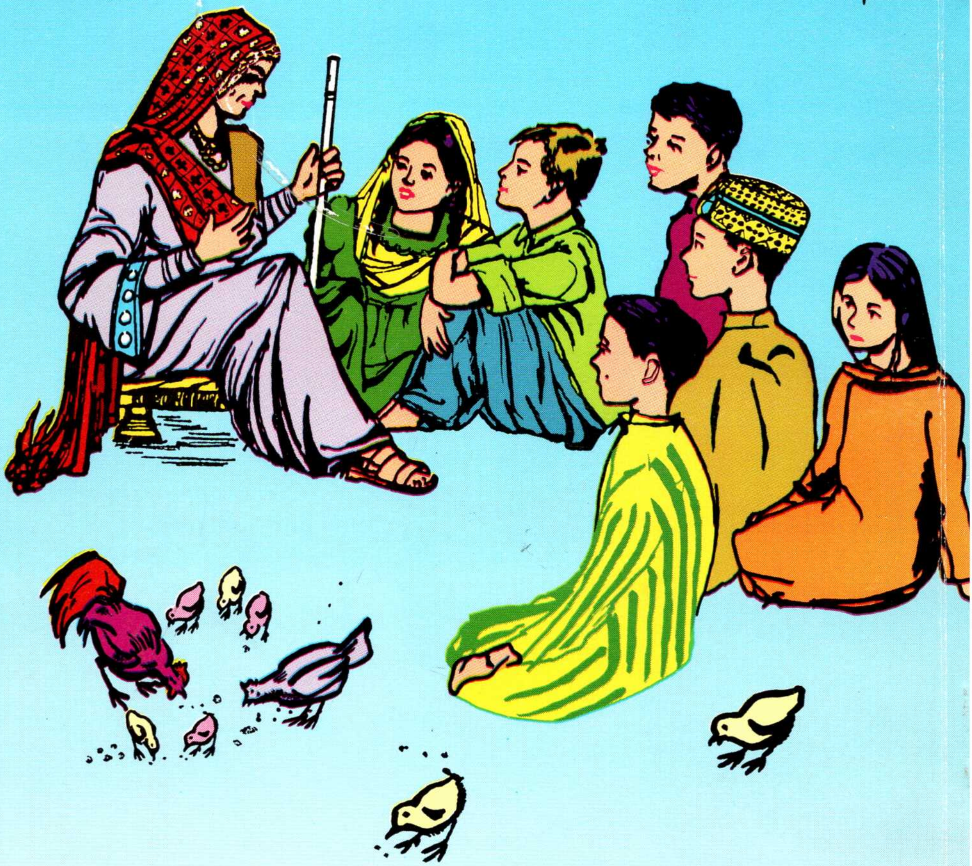

جاويد عباسي

سنڌي ٻوليءَ جو بااختيار ادارو حيدرآباد- سنڌ

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

سنڌي ٻوليءَ جي بااختيار اداري طرفان ٻارڙن لاءِ سولا، ننڍڙا ڪتابڙا
تيار ڪرڻ واري رٿا جي سلسلي جو ٻيو ڪتاب

ناني سڦُوران

ٻاراڻو ادب

مصنف:
جاويد عباسي

سنڌي ٻوليءَ جو بااختيار ادارو
حيدرآباد، سنڌ
۱۴۱۴هه/ ۱۹۹۳ع

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

سنڌي ٻوليءَ جي بااختيار اداري جا سڀ حق ۽ واسطا قائم

ڇاپو پهريون: سال ١٩٩٣
تعداد : ٻه هزار

قيمت: ١٠ روپيا

ملڻ جو هنڌ:
سنڌي ٻوليءَ جو بااختيار ادارو
سنڌ صوبائي ميوزم
نيشنل هائي - وي حيدرآباد - سنڌ
۽
مرڪزي ڪتاب گهر نمبر: ٩٧٢
گل شاهه محلو، گاڏي کاتو
حيدرآباد، سنڌ
پاڪستان

هي ڪتاب سنڌي ٻوليءَ جي بااختيار اداري جي ڪمپيوٽر تي ڪمپوز ٿيو ۽ اداري پاران اشاعتي نگران امين لغاري النصيب پرنٽرس حيدرآباد مان ڇپائي پڌرو ڪيو.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

پيش لفظ

سنڌي ٻوليءَ جي بااختيار اداري طرفان ’ٻاراڻي ادب‘ جي سلسلي جو هيءُ ٻيو ڪتاب آهي، هن کان اڳ ’ٻاراڻا گيت‘ ڇپجي چڪو آهي.

لکندڙ محترم جاويد عباسي پنهنجي ”مهاڳ“ ۾ هن ڪتاب جي نوعيت تي مختصر طور تي روشني وڌي آهي، هن سلسلي ۾ سندس هيءُ پهرين ڪوشش آهي ۽ اميد تہ جيئن اڳتي تيئن هو وڌيڪ ڪاميابيءَ سان ٻاراڻي ادب تي لکندو.

حيدرآباد سنڌ
١ - نومبر ١٩٩٣ع

ڊاڪٽر نبي بخش خان بلوچ
چيئرمين
سنڌي ٻوليءَ جو بااختيار ادارو

مهاڳ

سنڌي ٻولي ۾ ٻاراڻي ادب جي موضوعن تي ڪتابن جي کوٽ کي ڪافي عرصي کان محسوس ڪيو پيو وڃي. جيتوڻيڪ ايڪڙ ٻيڪڙ ڪتاب ڇپجندا رهن ٿا پر اهي ناڪافي آهن، هي ڪتاب به ان سلسلي جي هڪ ڪڙي آهي، جنهن ۾ ٻارن جي سمجهه مطابق ڪجهه مزاح ۽ نصيحت آموز ڪهاڻين کي شامل ڪيو ويو آهي.

ناني سڦوران جي ڪردار کي کڻي، ڪجهه ڪهاڻيون ڏنيون ويون آهن. اسان جي گهرن ۾ اڪثر نانين ۽ ٻارن جا چرچا ٿيندا رهن ٿا جن کي ڪوشش ڪري هٿ ڏنو ويو آهي. انهن کي پڙهڻ سان يقيناً ٻار خوش ٿيندا. اميد ته هي ننڍڙو ڪتابڙو ٻارڙن ۾ اخلاقي ۽ تعليمي شعور ۽ ذاتڻ ۽ بهتر ڪرڻ لاءِ مفيد ثابت ٿيندو.

١٥- مئي ١٩٩٣

جاويد عباسي
لاڙڪاڻو

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

فهرست

عنوان | صفحو

عنوان	صفحو
ناني سڦوران جي ناس ڏبلي	٧
ناني گمر ٿي وئي	٩
نانيءَ جي لٺ	١٢
نانيءَ جو ضد	١٥
نانيءَ جي جتي	١٨
نانيءَ جي نصيحت	٢٢
نانيءَ جا چوزا	٢٦
ناني ۽ اسان ٻار	٢٩

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

ناني سڦوران جي ناس دٻلي

ناني سڦوران بہ عجيب ناني آهي. حوصلي جي خطا شل نہ ڪا شيءِ گم ٿئيس، خاص ڪري ناس جي دٻلي، توبهہ! سڄو گهر مٿي تي کڻي ڏيندي. اڄ اوهان کي ان دٻليءَ جو قصو ٿو ٻڌايان.

سائين! ٿيو هيئن جو هڪ ڏينهن نانيءَ جي ناس واري دٻلي گم ٿي وئي. بس پوءِ تہ اچي سڄو گهر مٿي تي کنيائين. ڏوهہ سڄو ٻارن تي، ناني ڪاوڙ جي تہ اڳيئي آهي تيز، سو اچي ٻارن کي ڏڪڻي ورتو. هر طرف ڳولا شروع ٿي وئي، هوڏانهن نانيءَ جي هڪ رڙ هيٺ تہ ٻي مٿي، سڄو گهر ڦلهوريو ويو پر دٻلي نہ ملڻي هئي سا نہ ملي!

سڀ ٻار نانيءَ جي دربار ۾ حڪم سان حاضر ٿيا. ڊپ ۾ پيرن کان مٿي تائين سڄا پيا ڏڪن. ڪاوڙ مان نانيءَ جا تارا ڦوٽارجي ويا ۽ منهن ڳاڙهو ٿي ويو.

”اڙي پيپو ٻڌاءِ دٻلي ڪٿي آهي، نہ تہ لاهيانءِ ٿي کل“.

ناني گرجندڙ آواز ۾ چيو.

”ناني، قرآن ٿو ڄاڻي تہ مون کي نہ ڪنئين آهي.“

پپو وراڻيو.
ايتري ۾ ناني عذرا ڏانهن مڙي.
”تون، مائي عذرا“
”ناني مو.........مو.........ن کي تہ بلڪل خبر ڪانهي.“
عذرا اجا جواب پورو ئي مس ڪيو تہ گدو جي نظر نانيءَ جي پوٽيءَ جي پلاند تي وڃي پئي ۽ هن رڙ ڪري چيو:
”ناني“
”آهستي،ماريا ڪن جا پڙدا تو ڦاڙين.“
ناني ڪاوڙ مان چيو.
گدو پوٽيءَ جي پلاند ڏانهن اشارو ڪندي چيو:
”ناني ڏبلي ملي وئي.“
ناني خوشي مان پڇيو:
”ڪٿي آهي؟“
ناني کي ڄڻ ڏبلي نہ پر نئين زندگي ملي وئي.
”توهان جي پوٽيءَ جي پلاند ۾ ٻڌي پئي آهي.“
هان! هاءِ ڙي هاءِ حوصلو ائين چئي ناني خوشي وچان ڏبلي کولي ناس چپٽي نڪ ۾ وڌي.

ناني گم ٿي وئي

ٽيو هيئن جو اسان (يعني مان ۽ گدو) گهر ۾ گهڙياسين تہ اسان جي ڪن گهر ۾ ٽيندڙ گوڙ ڏانهن ڌيان ڇڪايو. اسان ڏاڍو پريشان ٿياسون تہ اهو گوڙ ڇا جو آهي. ٿورو اڳتي وڌياسون تہ، هر طرف ”ناني گم ٿي وئي“ ”ناني گم ٿي وئي“ جي رڙ لڳي پئي هجي. گهر جي هر ڪنڊ ڳولي سون پر ناني اصل ڪونہ ملي.

ايتري ۾ بابا ۽ چاچا وارا بہ اچي ويا. جڏهن کين نانيءَ جي وڃائجي وڃڻ جي باري ۾ ٻڌايو ويو تہ اهي بہ پريشان ٿي ويا. سڄي شهر ۾ پڙهو ڏياريو ويو ۽ اهو ڪم ڪيو اسان جي چاچي. بابو ويو اخبار ۾ اشتهار ڏيارڻ. گدو کي مولوي عبدالحق ڏي موڪليو ويو تہ مسجد جي لائوڊ اسپيڪر تي اعلان ڪرائي ۽ باقي رهيس مان ناچيز تہ مون کي وري ڳوٺ وارن کي ٻڌائڻ لاءِ موڪليو ويو.

هر طرف نانيءَ جي ڳولا لاءِ قاصد ڊوڙايا ويا، عجيب ماحول لڳو پيو هجي. ڪو ڪيڏانهن وڃي رهيو هو تہ ڪو ڪيڏانهن.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

وڃي پئي گهٽي دير ٿيندي. سڀ پريشانيءَ جي حالت ۾ ويٺا هئا. بابا، چاچا ۽ گدو واپس اچي چڪا هئا. ايتري ۾ مان بہ ڳوٺ جا ماڻهو وٺي گهر ۾ گهڙيس. اهڙي نااميدي ڪري هر طرف روڄ راڙو شروع ٿي ويو. عورتون هونئن بہ روئڻ ۾ اڳيريون سو سائين اهي تہ بس ٿي ڪونہ ڪن. ان گوڙ گمسان ۾ وقت جي خبر ئي ڪانہ پئي ۽ اچي شام ٿي.نانيءَ جي ڳولا لاءِ وڌيڪ مشورو ڪرڻ ڪري سڀ گهر جا ڀاتي اچي وڏي ڪمري ۾ گڏ ٿيا. ڪمري جي وچ تي وڇايل فراسي تي ويهڻ لاءِ اجان ڪي ويٺا ۽ ڪي بيٺا ئي هئا، جو ناني ڊوڙ ۾ ڀيوت منهن، لٽا ۽ وار مٽي سان ڀريل "اسٽور روم"مان ٻاهر نڪتي. "سڄو اسٽور گند ڪچري سان ڀريو پيو آهي" چوندي لٽا ڇنڊبيندي وڏي ڪمري ڏانهن اچي رهي هئي. سڀ ڪان ڀهريائين منهنجي نظر وڃي ناني تي پئي.

"ناني اچي وئي، ناني اچي وئي".

منهنجو ائين چوڻ ۽ سڀ ڀڳا نانيءَ ڏانهن حال احوال پڇڻ. ناني جو ايترن ماڻهن کي پاڻ ڏانهن ايندي ڏٺو هن سمجهيو الائي ڇا ٿيو آهي. شايد ڪا باهہ لڳي آهي يا، ڪي چور، ڌاڙيل گهر ۾ گهڙي.آيا آهن، سو

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

هوءَ بہ وني پڳي واپس ”اسٽور روم“ ڏانهن.
اڳيان ناني پويان ٻيا سڀ مٺ مائٽ، ٻيچ ٻچان، ٻيچ ٻچان اچي ناني کي پهتا.

اجان ناني ”اسٽور روم“ تائين پهتي مَس تہ چوڏاري سڀ سانٽس ڦري ويا ۽ مٺس سوالن جي وارو وار ٿيڻ لڳي. ناني ڏٺو الائي ڇا آهي! سو هو بيهوش ٿي ڪِري پئي. اسان بجاءِ ناني کي ڪٽڻ جي نانيءَ جي ملڻ جون هڪبئي کي مبارڪون ڏيڻ ۾ لڳي وياسون.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

نانيءَ جي لٺ

هونئن تہ ناني ڏاڍي سٺي آهي پر ڪڏهن ڪڏهن اسان کي هن ڪان ڏاڍو ڊپ لڳندو آهي خاص ڪري سندس لٺ کان جيڪا هن گهٽي ڪراڙپ ڪري هٿ مبارڪ ۾ ٽيڪ واسطي کڻڻ شروع ڪئي آهي. نانيءَ جي اها لٺ اڪثر گردش ۾ هوندي آهي ۽ بس پوءِ نہ پڇو تہ، اسان لاءِ ڪهڙي شامت اچيو وڃي. هڪ ڏينهن چا ٽيو جو مان ۽ مرچو گڏجي هڪ مشورو ڪيو تہ، چو نہ نانيءَ جي اها لٺ گم ڪري ڇڏيون. اهو سوچي وجهہ وني ماٺ ميٺ ۾ نانيءَ واري لٺ کڻي اچي بابا جي ڪمري ۾ دروازي پويان لڪائي رکي ڇڏي سون. هاڻي ڪنهن کي مجال آ جو اسان کي لٺ سان مار ڏئي سگهي.

اسان بي اونا ٽي اک ٻوٽ راند ڪرڻ شروع ٿي وياسون. اجان ڪلاڪ بہ کن گذريا هوندا جو راند ڪندي مرچو بابا جي ڪمري ۾ رکيل ٽيبل تي مس هاري وڌي. سڄي ميز ان جو پوش ۽ ڪجهہ ڪتاب مس سان خراب ٿي ويا. اسان سڀ پريشان ٿي وياسون. هاڻي بابو ايندو ۽ سيني جي ڪل لاهيندو.

پر اسان گڏجي ڪري اهو فيصلو ڪيو تہ بابا کي نہ ٻڌائبو تہ مس ڪنهن هاري آهي. ائين اسان بابا جي ڪمري مان کسڪي وياسون.

خير سائين، شام تي بابا گهر آيو تہ، اسان جي دل ڌڪ ڌڪ ڪرڻ لڳي، هيڏي هوڏي لِڪڻ لڳاسون. بابا اچان پنهنجي ڪمري ڏانهن ويو ۽ ٿي مس تہ اسان کي سڏ ٿيو. اسان سمجهي وياسون تہ اڄ خير ناهي اسان ٻئي ڄڻا ڪمري ۾ داخل ٿياسون.

”هي، مس ڪنهن هاري آهي؟“ بابا ڏاڍي ڪار مان پڇيو. اسان جو تہ ساهہ ئي سڪي ويو.

”مان پڇان ٿو تہ هي مس ڪنهن هاري آهي؟“ بابا هڪ دفعو وري پڇيو.

پر اسان وري بہ ڪنڌ جهڪائي خاموش بيٺا رهياسون. ڪُڇون پيا تہ ڪٽجون پيا سو اصل بت بڻيا بيٺا رهياسون.

”ائين، نہ ٻڌائيندؤ، ڀلو مان توهان کي چڱي طرح ٿو ناهيان“! ائين چئي بابا اسان کي ڪُٽ ڪڍڻ واسطي ڪا شيءِ ڳولڻ لڳو. اوچتو بابا جي نظر وچي ناني جي ان لٺ تي پئي جيڪا اسان دروازي پويان لڪائي رکي هئي. بابا جيئن ئي لٺ

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

ڪنئي تہ اسان کي اصل ڏڪٽي ونئي وئي. ونئي يڳاسون، بابا بہ لٺ ڪنيو اسان جي پويان پويان، سڄي گھر ۾ ڀڄندا رهياسون. ڪٿي ڪا پناهہ نظر ڪونہ آئي بس ٻي ڪا واهہ نہ ڏسي نانيءَ جي ڪمري ۾ گھڙي پياسون. بابا بہ اسان جي پويان سڌو نانيءَ جي ڪمري ۾، نانيءَ جو بابا جي هٿ ۾ پنهنجي لٺ ڏٺي سو رڙ ڪري چيائين ” گھوڙا ڙي منهنجي لٺ“ ناني هڪ ئي ٽپ ۾ بابا وٽ پهتي ۽ لٺ بابا کان کسي ورتائين. بابا بہ اسان جي پويان ڊوڙي ڊوڙي ٿڪجي پيو هو، تنهن ڪري اتي ئي ناني وٽ ويهي رهيو. پڄي پڄي اسان بہ ساڻا ٿي پيا هئاسون. ان ڪري مهل ڏسي ڪڙين تي زور ڏنوسون ۽ اچي پنهنجي ڪمري ۾ ساهہ پٽيوسون. هي پهريون دفعو هو جو نانيءَ جي لٺ اسان مٿان وسي ڪونہ سگھي ۽ ائين اسان مار کان بچي وياسون.

نانيءَ جو ضد

طوطو هڪ اهڙو پکي آهي، جيڪو اڪثر گهرن ۾ شوق سان پاليو ويندو آهي. اهو شوق اسان جي ناني کي به ٿيو. سو هڪ ڏينهن اسان کي چيائين ته ”مون کي طوطو آڻي ڏيو. مان ان کي پڙهائيندس ۽ ٻولي سيکاريندس“. ٻهرياڻين ته اسان نٽايو، پر ناني مُڙي چو ٿي، حڪم ڏنائين ته ڪيئن به ڪري چوويهن ڪلاڪن اندر اندر طوطو آڻي ڏيو! نانيءَ جي هن فرمائش مُنجهائي وڌو، هاڻي ڇا ڪريون؟ سيني ٻارڙن هڪ گڏجاڻي ڪوٺائي، جنهن ۾ فيصلو ٿيو ته هرهڪ ساٿي پنهنجي دوستن ڪان وڃي پڇي ۽ جيڪڏهن ڪنهن وٽ به طوطو هجي ته ٿورن ڏينهن لاءِ ڪاٺنس وٺي اچي. پوءِ سڀ سهي سنبري هليا سون دوستن ڏانهن.

شام جو سڀ نا اميد ٿي موٽي آياسون. ڪنهن کي به طوطو ڪونه مليو. اوچتو اسان جي ڪنن طوطي جي ”ٽيئون - ٽيئون“ جو آواز ٻڌو. اسان جي خوشيءَ جي ڪا حد نه رهي. اجان جو ڪنڌ ورائي ڏسون ته پپو هٿ ۾ طوطو جهليو بيٺو آهي. پپو کي

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

گهلي اچي ڪرسي تي ويهاريوسون ۽ حال احوال وٺڻ لڳاسون. پڇڻ ٻڌاءِ "طوطو ڪٿان آندئي؟". "هي طوطو آءُ پنهنجي هڪ دوست ڪان وٺي آيو آهيان ۽ ٻن ٽن ڏينهن ڪان پوءِ موٽائي ڏيڻو آهي". پڇڻ وضاحت ڪئي. اسان سوچيو تہ ٻہ ٽي ڏينهن ڪافي آهن. نانيءَ جي دل جلد ئي طوطي مان پرچي ويندي ۽ پوءِ اسان طوطو واپس ڪري ڇڏينداسون. بهرحال سيني گڏجي طوطو نانيءَ جي خدمت ۾ پيش ڪيو. ناني طوطو ڏسي گل وانگر ٽڙي پئي. طوطو نانيءَ جي حوالي ڪري موٽڻ لڳاسون تہ ناني هڪدم رڙ ڪري پڇري جي گهُر ڪئي.

"اڙي ڇورا پڇرو تہ آڻي ڏيوم طوطو ويهاريندیس ڪٿي؟"

هاڻ سائين! اها اسان لاءِ وري هڪ ٻي مصيبت ڳچي ۾ پئجي وئي. بس ناني جو حڪم اکين تي طوطي جو پڃرو وٺڻ لاءِ بازار جو رخ ڪيوسون نئين پڃري جيترا تہ پئسا هئا ڪونہ، پوءِ هڪڙي ڪباڙي وٽ پراڻو پڃرو پيل نظر آيو. ٿورن ئي پئسن ۾ وٺي گهر آياسون ۽ نانيءَ حوالي ڪيوسون.

هڪ ڏينهن منجهند جو وقت هجي. ناني

پڃري جو در کولي ڪُٽي بطور ” لنچ“ طوطي کي
ڏئي رهي هئي ته ٻاهر هڪ ڌماڪو ٿيو. ناني پريشاني
منجهان سڀ ڪم اتي ئي ڇڏي ٻاهر ڀڳي ته الائي
ڇا ٿيو هوندو. خبر پئي ته پپن پاڙي پريندي مٿ پيچي
وڌو آهي ۽ هاڻي سندس پٺي تي امڙ طرفان سوٽين جو
وسڪارو هو. ناني توبهه توبهه ڪندي پوئتي موٽي،
ڇا ڏسي ته طوطي جو پڃرو خالي. اصل ۾ ناني ٻاهر
نڪرڻ مهل جلدي ۾ پڃري جو در بند ڪرڻ وساري
ويئي هئي ۽ طوطو وجهه وٺي الائي ڪيڏانهن وڃي
نڪتو. ناني هاءِ گهوڙا ڪرڻ لڳي. سڀ اچي ناني وٽ
گڏ ٿيا. پپن به ڳوڙها اگهندو ناني ڏانهن وڌيو. طوطي
جي ائين گم ٿي وڃڻ تي سڀ پريشان هئا. پرائو
طوطو هو، هاڻي ڇا ٿيندو؟ ايتري ۾ دروازي تي ٻاهر
سڏ ٿيو. پپن در کوليو ته اڳيان سندس طوطي وارو
دوست بينو هو. پپن جي پيرن هيٺان زمين نڪري
وئي. هو اڳِئي امڙ جون سوٽيون کائي وينو هو ۽
هاڻي هڪ دفعو وري سٽڪاري لاءِ پاڻ کي تيار ڪرڻ
لڳو.

نانيءَ جي جُتي

نانيءَ جيئن جيئن ڪراڙي ٿيندي ٿي وئي، تيئن تيئن سندس حوصلو به ختم ٿيندو ٿو ويس. ٿوري دير اڳ ڪيل ڳالهه وسري ويندس. نانيءَ جي ان ويسر واري عادت سبب اڪثر اسان ڪُٽبا آهيون. ڪيترائي دفعا پئسا جمع ڪري ناني کي ماجونَ ۽ ڦڪيون وغيره آڻي ڏنيوسين ته جيئن نانيءَ جو حافظو تيز ٿئي ۽ ڪانئس ڳالهيون وسري نه سگهنس ۽ اسان مار کائڻ کان بچون. پر وريو ڪجهه به ڪونه. نانيءَ تي ڪنهن ماجون يا، ڦڪي اثر ئي ڪونه ڪيو.

هڪ ڏينهن ناني کي پاڙي ۾ ڪنهن جي گهر وڃڻو هو پر ڪيس جتي ڪونه ٿي ملي. پنهنجو ڪمرو جانچيائين، گهر سڄو هيٺ مٿي ڪري ڇڏيائين پر کيس جُتي ڪونه ملي سا ڪون ملي. ناني به ڪاوڙ ۾ اچي ويئي اها به مڙئي اڳي کان ٿوري سرس، سو سڄي گهر جي ياتين سان وڙهڻ لڳي ته مون کي جلد جتي ڳولي ڏيو. نانيءَ جو حڪم ڪير ٽاري؟ گهرَ جو ننڍو وڏو نانيءَ جي جتي ڳولڻ

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

۾ لڳي ويو. اسان ٻاهران راند ڪري گهر ۾ داخل ٿياسين تہ هڪدم اسان جي نظر نانيءَ تي وڃي پئي، هوءَ ٻاهر ورانڊي ۾ پيل صندل تي ويٺي هئي. ناني جو اسان کي ڏٺو سو رڙ ڪري پاڻ ڏانهن سڏيائين. اسان جو چرڪ ئي نڪري ويو. ڇو جو ناني جڏهن بہ اهڙي هيبت ناڪ رڙ ڪري اسان کي سڏيندي آهي تہ ان ڏينهن پڪ اسان جي شامت اچيو وڃي. اسان ڏڪندا روئڻهارڪي صورت ڪري وڃي ناني جي اڳيان حاضر ٿياسين.

”اڙي پپو! منهنجي جُتي ڪٿي لڪائي اٿئي؟“ ناني تارا ڦوٽاري مون کان پڇيو، منهنجو تہ ساهہ ئي سُڪي ويو.

”ناني، توهان جي جتيءَ جي وري اسان کي ڪهڙي خبر“ منهنجي بدران وري گڏوءَ ڳالهايو تہ ناني ويتر تپي باہ ٿي وئي.

”اڙي مون توکان پڇيو، ڪندا “ ناني جي دڙڪي تي گڏو جو منهن ئي لهي ويو.

گڏو جو تازو هڪ ڏند پڃي پيو هو ۽ اسان وري اهو ڏند،اها دعا گهري وڃي پاڙي واري مسجد جي ڪنڊ ۾ پوري آياسون تہ الله سائين اسان کي

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

ادڙو ڏجان. نانيءَ جو گڏو کي ڪنڌا چيو تہ اسان کي ڪِل تہ ڏاڍي آئي پر ان ڪِل ڪي اندر ئي اندر ۾ روڪي ورتوسون.

”ها پپو! ٻڌاءِ ڪٿي لڪائي اٿئي جُتي؟“ ناني وري مون ڏانهن ڏنو دراصل ناني سيني کان وڌيڪ مون کي ئي شيطان سمجهندي هئي.

”نانيَ! مولا تو ڄاڻي مون ڪونہ لڪائي آهي“. مون صاف صاف چئي ڏنو ۽ حقيقت بہ اها هئي تہ مون نانيءَ جي جتي لڪائي ڪونہ هئي. نانيءَ واري سان سيني کان پڇيو، ڪنهن لڪائي هجي تہ ٻڌائي. پر نانيءَ جو شڪ اسان تان لٿوئي ڪون ۽ ضد ڪري ويٺي تہ نہ، جُتي هنن ئي لڪائي آهي. ايتري ۾ اسان جو وڏو ڀاءُ اسلم گهر ۾ داخل ٿيو ۽ ٿيلهيءَ مان جتي ڪڍي اچي نانيءَ جي قدمن ۾ رکيائين.

”اچي ناني توهان جي جتي “ جتي کي ڏسي ناني خوشي ۾ نہ پئي ماپي.

”نانيءَ جي جُتي ڪاڏي ڪٽي ويو هئين.“ امڙ جيڪا نانيءَ جي جُتي ڳولي ڳولي بيزار ٿي چڪي هئي. ادي وڏي کان ڪاوڙ مان پڇياءين، ” ناني ئي تہ مون کي

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

ڏني هئي تہ وڃي موچي کان ڳنديرائي اچان" اڌي وڏي جي جواب تي سڀ ڪاوڙ وچان ناني ڏانهن ڏسڻ لڳا. ناني پاڻ بہ پريشان ٿي وئي، پر وري ڪلي چيائين ، "هاءِ منهنجو حوصلو، مان پاڻ ٻچڙي کي جتي ڳنديرائڻ لاءِ ڏني هئي. بس ابا ڪراڙپ ۾ حوصلو ئي نہ رهيو آهي". ائين چئي، ناني جُتي پيرن ۾ وجهي پاڙي ۾ نڪري وئي ۽ اسان شڪر ڪندا وڃي پنهنجي ڪمري ۾ ڪرياسون. جي ادو وڏو اڄ ٿوري دير سان اچي ها تہ سڀ اسان کي ڏوهي ڪن ها ڇو جو سڀ اهو ئي سمجهي رهيا هئا تہ اسان مسخري ڪري نانيءَ جي جتي لڪائي آهي. رب ڪٽي اسان تي ٻاجهہ ڪئي. هائي ڙي ناني تنهنجو حوصلو.

نانيءَ جي نصيحت

چا ٿيو جو ڪجهه ڏينهن کان ڪوئن جي هڪ فوج اسان جي گهر ۾ ڪاهي پئي هئي ۽ اسان کي اها فوج طرح طرح سان پريشان ڪري رهي هئي. بابو سائين هٽي ويٺو پر ڪو نتيجو ڪونَ نڪتو. هڪ ڏينهن ابو ڪوئا مار ڪوڙڪي وٺي آيو. ڪوئن جو هڪ به ساٿي مئو ته ٻين ڪوئن ان پاسي اچڻ ئي ڇڏي ڏنو.

هڪِ ڏينهن ويٺا هئاسون ته نانيءَ اچي هاءِ گهوڙا شروع ڪئي. الائي ڪيئن ڪوئا نانيءَ جي ناس واري دٻلي کي سوري سوريٰ پنهنجي ٻر ۾ کڻي ويا. ناني ويچارن ڪوئن کي پٽڻ لڳي پر هاڻي ڇا ٿو ٿي سگهي؟ جيڪا شيءِ وڃڻي هئي سا ته وئي. خير سائين نانيءَ کي به ڪجهه ڏينهن کان پوءِ صبر اچي ويو پر اسان جو پارو چڙهيل هو. آخر ڪوئن کي اها همت ڪيئن ٿي جو هو اسان جي ناني سڀوريءَ جي شيءِ کڻي وڃن. سا به ناس واري دٻلي، اسان به فيصلو ڪيو ته جيستائين ڪوئن کان نانيءَ جي دٻلي کڻي وڃڻ جو بدلو نه وٺنداسين، تيستائين آرام سان

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

نہ ويھنداسين. نانيءَ سان بہ پنھنجي ان ارادي جو اظھار ڪيوسين تہ جيئن نانيءَ جو بہ ساٿ حاصل ڪري سگھجي. ناني ان ڳالھہ جو واعدو ڪيو تہ ھن معاملي ۾ ھو اسان سان گڏ آھي.

ھڪ ڏينھن اسان سڀ پاڻ ۾ ويھي سوچڻ لڳاسون تہ چا ڪجي؟ آخرڪار نانيءَ کي ھڪ ترڪيب سمجھہ ۾ آئي. "ڇو نہ ڪا ٻلي پالجي. ٻليءَ کي ڏسي ڪوئن ۾ ڌاڪوڙو پئجي ويندو ۽ توبھہ توبھہ ڪري ڀڄي ويندا". نانيءَ جي اھا صلاح سيني کي ڏاڍي وڻي. ٻئي ڏينھن ير واري پاڙي مان ٻلي جو چڱو موچارو ٻچڙو ڪٺي آياسون. ٻليءَ جو اچڻ ۽ ڪوئن جو ڀڄڻ. جيستائين بہ ڪي ڪوئا ناشتي ۾ شڪار نہ ڪري اصل آرام ئي ڪونہ ايندو ھوس. ڪوئن لاءِ ھو اصل مصيبت بڻجي وئي. ھن لاءِ ھر ڏينھن جڻ عيد جو ڏينھن ھو. ٻن ٽن ڏينھن ۾ ئي پاڻ واري ٻلي ڪوئا ڪائي ڪائي شينھن بڻجي وئي.ائين ڪوئا بہ گم ٿيڻ لڳا. ھفتي اندر گھر ڪوئن جي آزار کان آزاد ٿي ويو. اھڙي طرح اسان ڪوئن کان نانيءَ سان ڪئونس ڪرڻ جو بدلو ورتو. ناني بہ ڏاڍو خوش ٿي.

هڪ ڏينهن ڪمري ۾ پڙهي رهيا هئاسون تہ اوچتو ٿانون جي ڪرڻ جو زوردار ڪڙڪو ٿيو. ڀڄندا ٻاهر نڪتاسون تہ نانيءَ جي ڪمري مان تيز ڳالهائڻ جو آواز پئي آيو اجان جو اندر وڃي ڏسون تہ نانيءَ جي ڪمري ۾ فرش تي ڪير جو ٿانو اونڌو لڳو پيو آهي ۽ سڄو ڪير پٽ تي هاريل آهي. هڪ ڪنڊ ۾ اسان واري ٻلي لڪيو ويٺي هئي نانی سڄي ڪمري ۾ پئي ڦري. اسان کي ڏسي ٻلي هڪدم اسان ڏانهن ڀڄي. ان سان گڏ ناني بہ ڀڄندي آئي. هڪ ڪلو ڪير نانيءَ جو هارجي ويو هو. سو ناني جو پارو چڙهيل هو.

”اڙي ڪنهن آندو هو هن بدبخت کي؟“ ناني ٻلي ڏانهن اشارو ڪندي اسان ڏانهن گهوري ڏٺو.

”ناني توهان ئي تہ صلاح ڏني هئي ٻلي آڻڻ جي“ مرچو ناني اڳيان بهادريءَ جو مظاهرو ڪندي ورندي ڏني پر نانيءَ کي اها بهادري ڪونہ وڻي، هن مرچو جي ڪن مان جهليندي چيو.

”اڙي ... مون صلاح ڏني هئي! ...... هان بدمعاش.“

ناني آهي ڪراڙي پر طاقت ڏاڍي اٿس.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

ويچاري مرچو جا ڪن ئي ٻاڙها ٿي ويا. اسان ڪي وري اچي پنهنجي ڪنن جو فڪر ٿيو. سو ٻلي ڪڇ ۾ ڪٽي وٺي ڀڳاسون ۽ مرچو ويچارو پنهنجا ڪن ڇڏائڻ ۾ ئي لڳو رهيو.

نانيءَ جا چوزا

اسان واري نانيءَجون ڳالهيون بہ عجيب آهن. هڪ ڏينهن چا ٽيو جو پاڙي ۾ ڪجهہ پارڙا ننڍڙا ننڍڙا رنگين چوزا بازار مان وٺي آيا. اهي رنگ برنگي چوزا اسان واري نانيءَ ڏسي ورتا. هڪ بہ ڏينهن مس گذريا سيني ٻارن کي گهرائي چيائين تہ ”وڃي بازار مان اهڙائي رنگين چوزا آڻي ڏيوم“. اسان حيران پريشان تہ ناني وري هن عمر ۾ چوزا پاليندي. ايتري ۾ ناني پوٽي جي پلاند مان پنج روپيا چوڙي اسان کي ڏنا. اسان بہ پنج روپيا کڻي بازار جو رخ ڪيو. رستي ۾ خيال آيو تہ چو نہ پنج ئي روپيا ڪائي کپائي چڏيون ۽ نانيءَ کي وڃي چئون تہ، ”ناني چوزا ڪونہ مليا چو جو پئسا رستي ۾ ڪري پيا“ پر پوءِ سوچيوسون تہ ائين نہ ڪرڻ گهرجي اهو غلط ڪم آهي ويچاري ناني پوڙهيءَ سان اهو ظلم نہ ڪرڻ گهرجي.

سو سائين! اسان بازار مَان چوزا وٺي اچي نانيءَ کي ڏنا. پنج روپين جا چار چوزا مليا. ڳاڙهي، سائي، ڦڪي ۽ نيري رنگ جي چوزن کي ڏسي ناني

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

خوشي ۾ نہ پئي ماپي. جهٽ ۾ هڪ روپيو ڏنائين تہ چوزن صاحبن لاءِ ڪجهہ ان داڻي جو بندوبست ڪريو. اسان ڪي وري دوڪان تي وڃڻو پيو ۽ ٻاجهري وٺي اچي ناني کي ڏني سون:

سڄو ڏينهن ناني چوزن سان روح ريجهائيندي رهي ۽ انهن جي خدمت ڪندي رهي. رات ٿي تہ ناني کي چوزن جي سنڀالڻ جو فڪر ٿيو ڇو جو ٻلي کي چوزن جي اچڻ جي ڏپ پئجي وئي هئي ۽ هوءَ هڪ ٻہ دفعو چڪر ٻہ هڻي چڪي هئي پر سندس داءُ نہ هليو. هاڻي چوزن لاءِ نہ هنڌ هو نہ ڪمرو، چوزا هاڻي وڃن تہ ڪاڏي وڃن؟ ناني ٻہ پريشان ۽ سوچن ۾ ٻُڏل.

اسان جي ذهن ۾ هڪ ترڪيب آئي. ڇو جو اسان آهيون ٻہ عقلمند سو نانيءَ کي عرض ڪيوسين تہ چوزن جون ٽنگون رسي سان ٻڌي کٽ جي ڪنهن پائي سان ان رسيءَ کي ٻڌي ڇڏيون.اسان جي هن ترڪيب تي ناني اڪيون ڦوٽاري اسان ڏانهن ڏٺو. اسان سمجهي وياسون تہ ڳالهہ نہ وڻي. آخر ناني کي پاڻ هڪ ترڪيب سمجهہ ۾ آئي ۽ اسان کي هڪل ڏئي پڇائي ڇڏيائين ۽ اسان ٻہ وڃي ڪمرن ۾ سمهي

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

پياسون.

هوڏانهن ناني چا ڪيو جو پاڙي مان پنهنجي سهيلي ڪان ڪارو وٺي آئي، پاڙي ۾ نانيءَجون پيون به گهٽيون ئي سهيليون آهن. ناني ان ڪاري هيٺيان چوزن کي ويهاري ۽ ان کي ڪپڙي سان چوڌاري اصل صفا ويڙهي به ٿي سرون مٿان رکي ڇڏيائينس، جيئن ڪاري، هوا وغيره سان ڇري نه سگهي.

خير سائين صبح ٿيو. سڀ اٿياسون اجان ٻاهر نڪتاسون ته اصل پير ئي نڪري ويا. اسان جي سامهون ننڍڙن ننڍڙن معصوم چوزن جا چار لاش پيا هئا پرسان ناني مٿي کي پوتي ٻڌيو پئي رُني ۽ انهن مٿل چوزن ڏانهن ڏسي به رهي هئي. ڏک اسان کي به ٿيو. ناني سان رضاءِالاهي ڪئي سون. معلوم ڪرڻ تي خبر پئي ته ناني چوزن جي ڪاري کي اهڙو ته ويڙهي ڇڏيو جو ويچارا رات جو ڪنهن مهل ساهه ٻُوساٽجڻ ڪري مري ويا. هاءِ .... هاءِ........ ويچاري نانيءَ جا چوزا!

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

ناني ۽ اسان ٻار

ناني ۽ اسان ٻارڙن جي پاڻ ۾ اڪثر لڳي ٿي ڪانه . هو امان ۽ بابا کي اسان جي حرڪتن جي دانهن ڏئي مار ڪارائيندي آهي تہ اسان وري نانيءَ جون شيون ڪائي ڪيس تنگ ڪندا آهيون. اسان جي ناني کي ڏند تہ آهن ئي ڪونہ، انڪري هو اڪثر نرم شيون ڏاڍي شوق سان ڪائيندي آهي.اسان جڏهن ڳنڊيريون، صوف يا، زيتون ڪائيندا آهيون تہ ويچاري ناني پري ڪٿ تي ويٺي اسان کي ڏسندي آهي. اسان وري ناني کي تنگ ڪرڻ لاءِ ناني کي صلاح ڪندا آهيون.

هڪ ڏينهن عذرا ڪيس پري ڪان صوف ڏيکاريندي چيو، ”ناني، صوف ڪائيندين“ نانيءَ جو روح تہ هرڪيو پر چياٿين،”اڙي ڇوري، ڏند تہ آهن ئي ڪونہ هي سخت صوف ڪتي ڪائي سگهندم“.

ناني وري جهٽ پل رکي ٿورو ٿورو لڇي ٿيندي چيو، ”امان عذرا، ڏيءَ هڪ ڦار صوف جي پل وڊي ڏي“، ناني اڳ ۾ چيم تہ انڪار ڪيئي، هاڻي تہ مون ڪائي ڇڏيو. اتي ناني بگڙي پئي ”مائي، ايتري ۾ ڪائي بہ

ڇڏيئي! صفا ڪا بڪي آهين“ ائين چئي ناني پاسو ورائي ويهي رهي.

بابا اڪثر نانيءَ لاءِ ڪيلا وٺي ايندو آهي، اِن ڪري جو هو صوف يا زيتون نٿي کائي سگهي. پر ان ۾ اسان جو ته ڏوهه ناهي. اسان کي ته ڏند آهن، پر ڪيلا اسان به ته کائي سگهون ٿا. اهو سوچي هڪ ڏينهن جيئن ئي بابا ڪيلا وٺي آيو ۽ اچي نانيءَ کي ڏنائين ته نانيءَ ڪيلا پنهنجي کٽ جي پرسان رکي مٿان چادر ڏئي، انهن کي ڍڪي ڇڏيو. اسان تاڙي ورتو. ٿوري دير بعد ناني حقي جي چلم گرم ڪرڻ لاءِ رڌڻي ڏانهن وئي. مڙئي ڪيلا اسان جي نصيب ۾ هئا، نه ته هونئن ناني هميشه اسان کي رڙيون ڪري سڏائي حڪم ڏيندي آهي ته وڃي چلم گرم ڪري اچو. ناني جيئن ئي رڌڻي ۾ داخل ٿي اسان ڪيلن کي هڙپ ڪري، ڪلون اتي ئي ڦٽيون ڪري اندر ڪمري ڏانهن ڀڳاسون. هاڻي اسان جا ڪن ٻاهر ته جاڻ ٿي نانيءَ جي هاءِ گهوڙا ٿئي، ٿوري دير ئي نه گذري ته ”ڌڙام“ جو آواز آيو. اسان سمجهي وياسون ته ڦانو ڪريا آهن. ايتري ۾ ”الا ڙي، گهوڙا ڙي“ جو آواز آيو. اسان ڏڪي وياسون جو اهو ته امان جو آواز

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

هو. وٺي ٻاهر پڳاسون، ڇا ڏسون ته امان نانيءَ جي
کٽ جي پرسان پٽ تي ڪري پئي آهي ۽ آس پاس
ٿانو ٺڙيا پيا آهن. پر شڪر آهي جو امان کي ڪو
خاص ڏڪ ڪونه لڳو. ڪِنجهندي ڪِنجهندي امان
اٿي ته هوڏانهن ناني به لٺ جي ٽيڪ تي چلم هٿ ۾
ڪنيو پئي آئي، ”ڇا ٿيئي امان، ڪري پئينءَ ڇا؟“.
ناني گهٻراهٽ مان امان کان پڇيو. اَمان جو پارو
چڙهي ويو هو. هو ناني تي ڪاوڙجڻ لڳي: ”امان،
تون بهَ ڪمال ٿي ڪرين، ڪيلا کائي ڪو کلون
رستي ۾ اڇليون آهن؟ هي ته شڪر آ جو پاڻ سنڀالي
ورتم نه ته اڄ هڏ گُڏ ڀڳو پيو هجي ها. امان ايترو
چيو ٿئي مس ته اسان جي ٽنگن مان ساهه ڇڏائجي
ويو. اصل ۾ امان اندران ڪمري مان ٿانو ڪنيو رڌڻي
ڏانهن پئي وئي جو ڪيلن جي انهن کلن تان ترڪي
ڪري پئي هئي جيڪي اسان کائي اتي ئي اڇلايون
هيون. هوڏانهن ناني به ڳاڙهي ٿي وئي: ”ائي امان،
خدا خدا ڪر، مون ته اڃان ڪيلا چکيائي ڪو نه
آهن. تنهنجو اولاد نه سڌرندو. چلم ڇا گرم ڪرڻ
وئي آهيان پويان ڪيلا ئي هڙپ ڪري ڇڏيائون.
وڃي ستڪيون ڪڍينِ“. ناني ائين چئي مٿي تي هٿ

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

ڏئي لڏندي لمندي اچي ڪٽ تي ويٺي. هوڏانهن امان اُٿي: هائي اسان ڪي ڪنڊ ملي تہ لڪون! بس پوءِ تہ اِمان جي سئونٽي هئي ۽ اسان جا پٺا. اهو ڏينهن ۽ اڄوڪو ڏينهن وري ڪڏهن اهڙي غلطي نہ ڪئي سون.

پيارا ٻارو، توهان بہ جڏهن ڪيلا کائو تہ کنهن ناني جا چورائي نہ کائجو، پر جيڪڏهن مزي وٺڻ لاءِ ڪڏهن کائو بہ تہ کلون رستي تي نہ اڇلائجو، نہ تہ توهان جو بہ اسان جهڙو حشر ٿيندو.

پڙهندڙ نسُل . پ ن

The Reading Generation

1960 جي ڏهاڪي ۾ عبدالله حسين ” اُداس نسلين“ نالي ڪتاب لکيو. 70 واري ڏهاڪي ۾ وري ماڻِڪ ”لُڙهندڙ نَسُل“ نالي ڪتاب لکي پنهنجي دورَ جي عڪاسي ڪرڻ جي ڪوشش ڪئي. امداد حُسينيءَ وري 70 واري ڏهاڪي ۾ ئي لکيو:

انڌي ماءُ ڄڻيندي آهي اونڌا سونڌا ٻارَ
ايندڙ نسل سَمورو هوندو گونگا ٻوڙا ٻارَ

هر دور جي نوجوانن کي اُداس، لُڙهندڙ، ڪَڙهندڙ، ڪُڙهندڙ، ٻَرندڙ، ڇُرندڙ، ڪِرَندڙ، اوسيئڙو ڪَندڙُ، ياڙي، ڪائُو، ياڄوڪَڙُ، ڪاوڙيل ۽ وِڙهندڙ نسلن سان منسوب ڪري سَگهجي ٿو، پَر اسان اِنهن سڀني وِچان ”پڙهندڙ“ نسل جا ڳولائو آهيون. ڪتابن کي ڪاڳر تان کڻي ڪمپيوٽر جي دنيا ۾ آڻڻ، ٻين لفظن ۾ برقي ڪتاب يعنى e-books ٺاهي ورهائڻ جي وسيلي پڙهندڙ نسل کي وَڌڻ، ويجهَڻ ۽ هِڪَ ٻِئي کي ڳولي سَهڪاري تحريڪ جي رستي تي آڻِڻ جي آسَ رکون ٿا.

پڙهندڙ نَسل (پَـنَ) ڪا بہ تنظيمَ ناهي. اُنَ جو ڪـو بـہ صدر، عُهديدار يا پايو وِجهندڙ نہ آهي. جيڪڏهن ڪو بہ شخص اهـڙي دعوىٰ ڪري ٿـو تـہ پَـڪَ ڄاڻو تـہ اُهـو ڪُـوڙو آهـي. نـہ ئي وري پَـنَ جي نالي ڪي پئسا گڏ ڪيا ويندا. جيڪـڏهن ڪـو اهڙي ڪوشش ڪري ٿو تہ پَڪَ ڄاڻو تہ اُهو بہِ ڪُوڙو آهي.

جهڙيءَ طَرَح وڻن جا پَنَ ساوا، ڳاڙها، نيرا، پيلا يا ناسي هوندا آهن اَهڙيءَ طرح پڙهندڙ نَسُل وارا پَـنَ بہ مختَلِف آهـن ۽ هوندا. اُهي ساڳِئي ئي وقت اُداس ۽ پڙهندڙ، ٻَرندڙ ۽ پڙهندڙ، سُست ۽ پڙهندڙ يا وِڙهندڙ ۽ پڙهندڙ بہ ٿـي سگهن ٿا. ٻيـن لفظن ۾ پَنَ ڪا خُصوصِي ۽ ٽالي لڳل ڪِلَب Exclusive Club نہ آهي.

ڪوشش اها هوندي تہ پَـنَ جا سڀ ڪَم ڪار سَهڪاري ۽ رَضاڪار بنيادن تي ٿين، پر ممڪن آهي تـہ ڪي ڪم اُجرتي بنيادن تي بہ ٿِيـن. اهڙي حالت ۾ پَـنَ پاڻ هِڪَٻِئي جي مدد ڪَـرڻ جـي اُصـولَ هيـٺ ڏي وَٺُ ڪنـدا ۽ غيرتجـارتي non-commercial رهنـدا. پَنَـن پـاران ڪتـابن کـي ڊِجيٽـائِيز digitize ڪرڻ جي عَمَلَ مان ڪـو بہ مالي فائدو يا نفعو حاصل ڪـرڻ جي ڪوشش نہ ڪئي ويندي.

ڪتابن کي ڊِجيٽائِيز ڪرڻ کان پو ٻيـو اهم مرحلو وِرهائڻ distribution جو ٿيندو. اِهو ڪم ڪرڻ وارن مان جيڪـڏهن ڪـو پيسا ڪمائي سگهي ٿو تہ ڀلي ڪمائي، رُڳو پَنَـن سان اُن جو ڪو بہ لاڳاپو نہ هوندو.

پَنَن کي کُليل اکرن ۾ صلاح ڏجي ٿي تہ هو وَسَ پٽاندڙ وڏِ کان وَڏِ ڪتاب خريد ڪَري ڪتابن جي ليکڪَن، ڇپائيندڙن ۽ ڇاپيندڙن کي هِمٿائِن. پر ساڳِئي وقت عِلم حاصل ڪرڻ ۽ ڄاڻ کي ڦهلائڻ جي ڪوشش دوران ڪنهن بہ رُڪاوٽ کي نہ مڃن.

شيخ اَيازَ علمَ، ڄاڻ، سمجهہَ ۽ ڏاهپَ کي گيتَ، بيتَ، سِٽ، پُڪارَ سان تَشبيهہ ڏيندي انهن سيني کي بَمن، گولين ۽ بارودَ جي مدِ مقابل بيهاريو آهي. اياز چوي ٿو تہ:

گيتَ بہِ ڄڻ گوريلا آهن، جي ويريءَ تي وار ڪَرن ٿا.

... ...

جئن جئن جاڙ وڌي ٿي جَڳَ ۾، هو ٻوليءَ جي آڙ ڇُپن ٿا؛

ريتيءَ تي راتاها ڪن ٿا، موٽي مَنجهہِ پهاڙ ڇُپن ٿا؛

... ...

ڪالهہَ هُيا جي سُرخ گُلن جيئن، اڄڪلهہ نيلا پيلا آهن؛

گيتَ بہِ ڄڻ گوريلا آهن........

... ...

هي بيتُ اَٿي، هي بَم- گولو،

جيڪي بہ ڪٿين، جيڪي بہ ڪٿين!

مون لاءِ ٻنهي ۾ فَرقُ نہ آ، هي بيتُ بہ بَمَ جو ساٿي آ،

جنهن رِڻَ ۾ رات ڪَيا راڙا، تنهن هَڏَ ۽ چَمَ جو ساٿي آ -

اِن حسابَ سان اٽڃاٽائي کي پاڻَ تي اِهو سوچي مَڙهڻ تہ ”هاٺي ويڙهہ ۽ عمل جو دور آهي، اُن ڪري پڙهڻ تي وقت نہ وڃايو“ ناداني‌ءَ جي نشاني آهي.

پَڙهڻ جو پڙهڻ عام ڪِتابي ڪيڙن وانگر رُڳو نِصابي ڪتابن تائين محدود نہ هوندو. رڳو نصابي ڪتابن ۾ پاڻ کي قيد ڪري ڇڏڻ سان سماج ۽ سماجي حالتن تان نظر ڪڄي ويندي ۽ نتيجي طور سماجي ۽ حڪومتي پاليسيون policies اڻڄاڻن ۽ نادانن جي هٿن ۾ رهنديون. پَڙهَ نِصابي ڪتابن سان گڏوگڏ ادبي، تاريخي، سياسي، سماجي، اقتصادي، سائنسي ۽ ٻين ڪتابن کي پڙهي سماجي حالتن کي بهتر بڻائڻ جي ڪوشش ڪندا.

پڙهندڙ نَسُل جا پَڙهَ سيني کي **ڇو، ڇالاءِ ۽ ڪيئن** جهڙن سوالن کي هر بيانَ تي لاڳو ڪرڻ جي ڪوٺ ڏين ٿا ۽ انهن تي ويچار ڪرڻ سان گڏ جوابَ ڳولڻ کي نہ رڳو پنهنجو حق، پر فرض ۽ اڻٽر گهرج unavoidable necessity سمجهندي ڪتابن کي پاڻ پڙهڻ ۽ وڌ کان وڌ ماڻهن تائين پهچائڻ جي ڪوشش جديد ترين طريقن وسيلي ڪرڻ جو ويچار رکن ٿا.

توهان بہ پڙهڻ، پڙهائڻ ۽ ڦهلائڻ جي اِن سهڪاري تحريڪ ۾ شامل ٿي سگهو ٿا، بَس پنهنجي اوسي پاسي ۾ ڏِسو، هر قسم جا ڳاڙها توڙي نيرا، ساوا توڙي پيلا پن ضرور نظر اچي ويندا.

ونڻ ونڻ کي مون ياڪي پائي چيو تہ "منهنجا ياءُ
پهتو منهنجي من ۾ تنهنجي پَنَ پَنَ جو پڙلاءُ".
- اياز (ڪلهي پاتم ڪينرو)

سنڌ سلامت

www.sindhsalamat.com

سنڌ سلامت جو مشن ۽ مقصد سنڌي ٻوليءَ جي ڊجيٽلائيزيشن ۽ پکيڙ کي وسيع ڪرڻ آهي ۽ پڻ دنيا سان گڏ سنڌس رفتار سان هلڻ جو سانباهو آهي، ڇو تہ تاريخ هميشہ انهن قومن جو احترام ڪيو آهي جن پنهنجي علمي سرمائي جي حفاظت ڪئي آهي. سنڌ سلامت پڻ پنهنجي ٻوليءَ جي بقاء خاطر سنڌي ٻوليءَ ۾ لکيل قيمتي ۽ ناياب ورثي کي ضايع ٿيڻ کان بچائڻ ۽ ان کي نہ رڳو محفوظ رکڻ پر پنهنجي اديبن، ليکڪن، محققن ۽ شاعرن جي علم، هنر ۽ تخليقن کي ڊيجيٽلائيز ڪندي دنيا جي ڪنڊ ڪڙڇ ۾ موجود سنڌين تائين مفت ۾ آسانيءَ سان پهچائڻ جو عزم ڪيو آهي.

اسان جي خواهش هئي تہ سنڌي مواد تي مشتمل هڪ اهڙو ڪتاب گهر قائم ڪجي جتي هر موضوع تي مشتمل ڪتاب موجود ملن. ڪتابن کي ڳولڻ ۽ ڊائونلوڊ ڪرڻ آسان هجي ۽ اينڊرائيڊ سميت آئي فون يا ونڊوز آپريٽنگ سسٽم سميت هر قسم جي ڊوائيس تي آساني سان آن لائين پڻ پڙهي سگهجي.

۽ اهو سڀ ”سنڌ سلامت ڪتاب گهر“ ذريعي ئي ممڪن ٿي سگهيو.

اميد تہ سنڌ سلامت ڪتاب گهر ذريعي سموري دنيا ۾ موجود سنڌي نہ صرف ڀرپور لاڀ حاصل ڪندا پر سنڌ سلامت ڪتاب گهر کي وڌيڪ فائديمند بنائڻ لاءِ پنهنجو پورو ساٿ نڀائيندا.

books.sindhsalamat.com

سنڌ سلامت ڪتاب گهر جي اينڊرائيڊ اپليڪيشن پلي اسٽور جي هن لنڪ تان ڊائونلوڊ ڪريو:

https://play.google.com/store/apps/details?id=com.sindhsalamat.book